

Teismo praktikos rinkinys

GENERALINIO ADVOKATO
MELCHIOR WATHELET IŠVADA,
pateikta 2014 m. balandžio 2 d.¹

Byla C-345/13

**Karen Millen Fashions Ltd
prieš
Dunnes Stores,
Dunnes Stores (Limerick) Ltd**

(Supreme Court (Airija) pateiktas prašymas priimti prejudicinį sprendimą)

„Intelektinė ir pramoninė nuosavybė — Neregistruotojo Bendrijos dizaino individualių savybių vertinimas — Įrodinėjimo pareiga“

1. *Supreme Court* (Airija) prašymas priimti prejudicinį sprendimą pateiktas dėl 2001 m. gruodžio 12 d. Tarybos reglamento (EB) Nr. 6/2002 dėl Bendrijos dizaino² (toliau – Reglamentas Nr. 6/2002) išaiškinimo.

2. Šis prašymas pateiktas nagrinėjant bendrovės *Karen Millen Fashions Ltd* (toliau – KMF) bendrovėms *Dunnes Stores* ir *Dunnes Stores (Limerick) Ltd* (toliau kartu – *Dunnes*) iškeltą bylą siekiant uždrausti minėtoms bendrovėms naudoti dizainą, teisę į kurią KMF reikalauja pripažinti jai.

I – Teisinis pagrindas

A – TRIPS sutartis

3. Sutartis dėl intelektinės nuosavybės teisių aspektų, susijusių su prekyba (toliau – TRIPS sutartis), pateikta Pasaulio prekybos organizacijos (PPO) steigimo sutarties, kuri buvo pasirašyta 1994 m. balandžio 15 d. Marakeše ir patvirtinta 1994 m. gruodžio 22 d. Tarybos sprendimu 94/800/EB dėl daugiašalių derybų Urugvajaus raunde (1986–1994) priimtų susitarimų patvirtinimo Europos bendrijos vardu jos kompetencijai priklausančių klausimų atžvilgiu³, 1C priede.

1 — Originalo kalba: prancūzų.

2 — OL L 3, 2002, p. 1; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 13 sk., 27 t., p. 142.

3 — OL L 336, p. 1; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 11 sk., 21 t., p. 80.

4. TRIPS sutarties II dalies „Intelektinės nuosavybės teisių, jų apimties ir naudojimo standartai“ 4 skyriaus „Pramoninis dizainas“ 25 straipsnyje „Reikalavimai apsaugai“ nustatyta:

„1. Valstybės narės numato apsaugą tokiam nepriklausomai sukuriamam pramoniniam dizainui, kuris yra naujas arba originalus. Valstybės narės gali numatyti, kad dizainas gali ir nebūti naujas ar originalus, jeigu jis labai nesiskiria nuo žinomo dizaino ar žinomo dizaino požymių kombinacijų. Valstybės narės gali numatyti, kad tokia apsauga netaikoma dizainui, kuris padiktuotas iš esmės techninių ar funkcinių sumetimų.

<...>“

B – *Reglamentas Nr. 6/2002*

5. Reglamento Nr. 6/2002 9, 14, 16, 17, 19 ir 25 konstatuojamosiose dalyse nustatyta:

„(9) Esmines šio reglamento nuostatas dėl dizaino įstatymo reikia suderinti su atitinkamomis Direktyvos 98/71/EB nuostatomis.

<...>

(14) Vertinimas, ar dizainas turi individualių savybių, turėtų būti pagrįstas tuo, ar [bendras] išpūdis, kurį jis padaro dizainą apžiūrinčiam informuotam stebėtojui, aiškiai skiriasi nuo [bendro] išpūdžio, kurį jam padaro esama dizainų visuma, atsižvelgiant į gaminio, kuris turi tą dizainą, pobūdį, ypač į pramonės šaką, kuriai gaminyje priklauso, ir dizainerio laisvę tą dizainą kuriant.

<...>

(16) Kai kurios iš šių šakų sukuria daug trumpai rinkoje esančių gaminių dizainų, kai registracijos formalumais neapsunkinta apsauga yra privalumas, o apsaugos laikotarpio trukmė yra ne tokia reikšminga. Kita vertus, yra tokių pramonės šakų, kurioms registracija yra privalumas, nes ji suteikia didesnę teisinę tikrumą, ir kurioms reikia užsitikrinti ilgesnį apsaugos laikotarpį, atsižvelgiant į jų gaminių numatomą buvimą rinkoje.

(17) Todėl reikia nustatyti dvi apsaugos formas, t. y. trumpalaikę neregistruotojo dizaino apsaugą ir ilgesnę registruotojo dizaino apsaugą.

<...>

(19) Komisijos [Bendrijos] dizainas neturėtų būti patvirtintas, jei dizainas nėra naujas ir jei, palyginti su kitais, jis neturi individualių savybių.

<...>

(25) Pramonės šakoms, per trumpą laikotarpį sukuriančios [sukuriančioms] daug trumpalaikių dizainų, iš kurių tik keletas vėliau gali būti pradėti gaminti masiškai, daugiau privalumų teikia neregistruotasis Bendrijos dizainas. Be to, šios pramonės šakos taip pat jaučia poreikį lengviau pasinaudoti registruotuoju Bendrijos dizainu. Todėl ši poreikį galėtų patenkinti leidimas į vieną sudėtinę paraišką įtraukti keletą dizainų. Tačiau, siekiant įgyvendinti teises, licencijuoti dizainą, įgyvendinti teises *in rem*, išieškoti pagal vykdomąjį raštą, atlikti teises bankroto procedūras, dizaino atsisakymą, pratęsimą, paskyrimą, atidėtą paskelbimą ar paskelbti negaliojančiu, kiekvienas sudėtinėje paraiškoje pateiktas dizainas gali būti nagrinėjamas atskirai.“

6. Reglamento Nr. 6/2002 1 straipsnyje nustatyta:

„1. „Bendrijos dizainu“ vadinamas šiame reglamente pateiktas sąlygas atitinkantis dizainas.

2. Saugomas dizainas:

a) „neregistruotasis Bendrijos dizainas“, jei dizainas viešai skelbiamas šiame reglamente nustatyta tvarka;

<...>“

7. Pagal Reglamento Nr. 6/2002 4 straipsnio 1 dalį dizainas pagal Bendrijos dizainą saugomas atsižvelgiant į tai, ar jis yra naujas ir ar turi individualių savybių.

8. Šio reglamento 5 straipsnyje numatyta:

„1. Dizainas laikomas nauju, jeigu joks kitas tapatus dizainas netapo prieinamas visuomenei:

- a) iki tos datos, kai dizainas, kurį siekiama apsaugoti, tapo pirmą kartą prieinamas visuomenei, jeigu tai yra neregistruotasis Bendrijos dizainas;
- b) iki paraiškos įregistruoti dizainą, kurį siekiama apsaugoti, padavimo datos, o prašant prioriteto – iki prioriteto datos, jei tai yra registruotasis Bendrijos dizainas.

2. Dizainai laikomi tapačiais, jei jų savybės skiriasi tik neesminėmis detalėmis.“

9. To paties reglamento 6 straipsnyje nustatyta:

„1. Dizainas laikomas turinčiu individualių savybių, jeigu jo bendras išpūdis informuotam vartotojui skiriasi nuo bendro išpūdžio, kurį tokiam vartotojui padaro bet koks kitas dizainas, kuris tapo prieinamas visuomenei:

- a) iki tos datos, kai dizainas, kurį siekiama apsaugoti, tapo pirmą kartą prieinamas visuomenei, jei tai yra neregistruotasis Bendrijos dizainas;
- b) iki paraiškos įregistruoti dizainą, kurį siekiama apsaugoti, padavimo datos, o prašant prioriteto – iki prioriteto datos, jeigu tai yra registruotasis Bendrijos dizainas.

2. Vertinant individualias savybes, atsižvelgiama į dizainerio laisvės mastą kuriant tą dizainą.“

10. Reglamento Nr. 6/2002 11 straipsnis suformuluotas taip:

„1. Šio reglamento 1 skirsnio reikalavimus atitinkantis dizainas saugomas kaip [neregistruotasis] Bendrijos dizainas trejus metus nuo tos datos, kai tas dizainas pirmą kartą tapo prieinamas Bendrijos visuomenei.

2. Taikant šio straipsnio 1 dalies nuostatas, dizainas laikomas tapęs prieinamu Bendrijos visuomenei, jeigu jis buvo paskelbtas, eksponuotas, naudotas versle arba kaip kitaip atskleistas, kad apie tai įprastu būdu būtų sužinoję Bendrijoje veikiantys atitinkamos srities specialistai. Tačiau dizainas nelaikomas tapęs prieinamu visuomenei vien dėl to, kad jis buvo atskleistas trečiajam asmeniui žodžiu išreikštomis arba neišreikštomis konfidencialumo sąlygomis.“

11. Šio reglamento 19 straipsnyje nustatyta:

„1. Registruotasis Bendrijos dizainas suteikia jo savininkui išimtinę teisę jį naudoti ir neleisti be jo leidimo jį naudoti trečiajai šaliai. Naudojimu laikomas gaminio, kuriame tas dizainas pritaikytas arba panaudotas, gaminimas, siūlymas, pateikimas į rinką, importavimas, eksportavimas ar naudojimas arba tokio gaminio kaupimas šiems tikslams.

2. Neregistruotasis Bendrijos dizainas suteikia jo savininkui teisę neleisti atlikti šio straipsnio 1 dalyje minėtų veiksmų tik tuo atveju, kai naudojimas yra užginčytas, nes saugomas dizainas buvo nukopijuotas.

Užginčytas naudojimas nelaikomas saugomo dizaino kopijavimo padariniu, jeigu dizainą dizaineris sukūrė savarankiškai ir jeigu galima pagrįstai manyti, kad tas dizaineris nebuvo susipažinęs su dizainu, kurį savininkas padarė prieinamu visuomenei.

<...>“

12. Pagaliau minėto reglamento 85 straipsnyje „Galiojimo prezumpcija – atsakovo argumentacija atsižvelgiant į bylos esmę“ nustatyta:

„1. Nagrinėdami ieškinius dėl registruotojo Bendrijos dizaino teisių pažeidimo arba dėl teisių pažeidimo grėsmės, Bendrijos dizainų teismai Bendrijos dizainą laiko galiojančiu. Galiojimo klausimą galima ginčyti tik padavus priešpriešinį reikalavimą dėl negaliojimo paskelbimo. Pareiškimai dėl Bendrijos dizaino negaliojimo, paduoti ne priešpriešinio reikalavimo būdu, priimami tik atsakovui pareiškus, kad tą Bendrijos dizainą buvo galima paskelbti negaliojančiu dėl atsakovo turimų 25 straipsnio 1 dalies d punkte paminėtų ankstesnių nacionalinio dizaino teisių į jį.

2. Nagrinėdami ieškinius dėl neregistruotojo Bendrijos dizaino teisių pažeidimo arba dėl teisių pažeidimo grėsmės, Bendrijos dizainų teismai Bendrijos dizainą laiko galiojančiu, jeigu teisių savininkas pateikia 11 straipsnyje pateiktų sąlygų įvykdymo įrodymus ir nurodo jo Bendrijos dizaino individualias savybes. Tačiau atsakovas gali iškelti galiojimo klausimą teisminių ginčų metu arba paduodamas priešpriešinį reikalavimą dėl negaliojimo paskelbimo.“

II – Pagrindinės bylos faktinės aplinkybės

13. KMF yra Jungtinės Karalystės teisės reglamentuojama bendrovė, gaminanti ir parduodanti moteriškus drabužius.

14. *Dunnes* – tai didelė Airijos mažmeninės prekybos grupė, kuri, be kita ko, parduoda moteriškus drabužius.

15. 2005 m. KMF sukūrė dryžuotus marškinius (mėlynos ir rusvos spalvų) ir juodas megztas palaidines (toliau – KMF drabužiai) ir jais pradėjo prekiauti Airijoje.

16. *Dunnes* atstovai vienoje iš KMF prekybos vietų Airijoje nupirko šios bendrovės drabužių pavyzdžių. Vėliau *Dunnes* už Airijos ribų nukopijavo šiuos drabužius ir 2006 m. pabaigoje pradėjo jais prekiauti savo parduotuvėse Airijoje.

17. Nurodžiusi, kad yra su minėtais drabužiais susijusio neregistruotojo Bendrijos dizaino savininkė, KMF 2007 m. sausio 2 d. pareiškė ieškinį *High Court*, kuriuo visų pirma siekė, kad *Dunnes* būtų uždrausta naudoti šį dizainą ir būtų atlyginta žala.

18. *High Court* šį ieškinį patenkino.

19. *High Court* sprendimą *Dunnes* apeliacine tvarka apskundė prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusiam teismui.

20. Šis teismas pažymi, kad *Dunnes* neginčia nukopijavusi KMF drabužius, ir pripažįsta, kad neregistruotasis Bendrijos dizainas, kurio savininkė teigia esanti KMF, yra naujas.

21. Tačiau iš prašymo priimti prejudicinį sprendimą aišku, kad *Dunnes* ginčia tai, jog KMF yra kiekvieno KMF drabužio neregistruotojo Bendrijos dizaino savininkė, nes, pirma, šie drabužiai neturi individualių savybių, kaip jos suprantamos pagal Reglamentą Nr. 6/2002, ir, antra, pagal šį reglamentą KMF privalo faktiškai įrodyti, kad šie drabužiai tokių savybių turi.

22. Tokiomis aplinkybėmis *Supreme Court* nusprendė sustabdyti bylos nagrinėjimą ir pateikti Teisingumo Teismui du prejudicinius klausimus.

III – Prašymas priimti prejudicinį sprendimą ir procesas Teisingumo Teisme

23. Taigi 2013 m. birželio 6 d. sprendimu, kurį Teisingumo Teismas gavo 2013 m. birželio 24 d., *Supreme Court* sustabdė bylos nagrinėjimą ir, vadovaudamasis SESV 267 straipsniu, pateikė Teisingumo Teismui šiuos prejudicinius klausimus:

„1. Ar nagrinėjant dizaino, kuris, kaip teigiama, gali būti saugomas kaip neregistruotasis Bendrijos dizainas, kaip jis suprantamas pagal reglamentą [Nr. 6/2002], individualias savybes jo bendras įspūdis informuotam vartotojui, kaip jis suprantamas pagal šio reglamento 6 straipsnį, turi būti nagrinėjamas atsižvelgiant į tai, ar jis skiriasi nuo bendro įspūdžio, kurį tokiam vartotojui padaro:

- a) bet kuris individualus dizainas, kuris anksčiau tapo prieinamas visuomenei, arba
- b) daugiau nei vieno tokio ankstesnio žinomo dizaino savybių derinys?

2. Ar Bendrijos dizainų teismas privalo laikyti neregistruotąjį Bendrijos dizainą galiojančiu, kaip numatyta reglamento [Nr. 6/2002] 85 straipsnio 2 dalyje, jeigu teisių savininkas tik nurodo, kas sudaro dizaino individualias savybes, ar teisių turėtojas privalo įrodyti, kad dizainas turi individualių savybių pagal šio reglamento 6 straipsnį?“

24. Rašytines pastabas pateikė KMF, *Dunnes*, Jungtinės Karalystės vyriausybė ir Europos Komisija.

25. Pasibaigus rašytinei proceso daliai Teisingumo Teismas pripažino, jog yra pakankamai informuotas, kad priimtų sprendimą nesurengęs teismo posėdžio (pagal Teisingumo Teismo procedūros reglamento 76 straipsnio 2 dalį).

IV – Analizė

A – Dėl pirmojo prejudicinio klausimo

26. Pirmuoju klausimu prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas iš esmės siekia išsiaiškinti, ar Reglamento Nr. 6/2002 6 straipsnis turi būti aiškinamas taip, kad, siekiant dizainą laikyti turinčiu individualių savybių, bendras įspūdis, kurį šis dizainas daro informuotam vartotojui, turi skirtis nuo bendro įspūdžio, kurį tokiam vartotojui daro ankstesnis atskirai vertinamas dizainas arba daugiau nei vieno dizaino, kuris anksčiau tapo prieinamas visuomenei, savybių derinys.

27. Kaip savo rašytinėse pastabose apibendrina *Dunnes*, tuo atveju, jeigu, pavyzdžiui, būtų trys ankstesni dizainai (X, Y ir Z), šiuo klausimu siekiama nustatyti, ar nagrinėjamas dizainas turi individualių savybių, nes bendras išpūdis, kurį jis daro informuotam vartotojui, skiriasi nuo bendro išpūdžio, padaryto ankstesnių dizainų X, Y ir Z (kiekvieno atskirai), ar individualių savybių jis neturi, nes tam tikros X, Y ir Z savybės (dryžiai, mezginio akis arba siūlės dygsnis, spalvų derinys) kartu daro bendrą išpūdį, kuris nesiskiria nuo nagrinėjamo dizaino padaryto išpūdžio.

28. Antrąją prielaidą palaiko tik *Dunnes*. KMF, Jungtinės Karalystės vyriausybė ir Komisija mano, kad turi būti laikomasi pirmosios prielaidos.

29. Norėdama pagrįsti savo teiginį *Dunnes* remiasi, pirma, Reglamento Nr. 6/2002 14 ir 19 konstatuojamosiomis dalimis ir, antra, TRIPS sutarties 25 straipsniu.

30. Iš tikrųjų pagal 14 konstatuojamąją dalį „[v]ertinimas, ar dizainas turi individualių savybių, turėtų būti pagrįstas tuo, ar [bendras] išpūdis, kurį jis padaro dizainą apžiūrinčiam informuotam stebėtojui, aiškiai skiriasi nuo [bendro] išpūdžio, kurį jam padaro *esama* dizainų *visuma*“⁴.

31. Be to, svarbu pažymėti, kad pagal šią formuluotę individualios savybės suprantamos panašiai kaip ir pagal TRIPS sutarties 25 straipsnį, kuriame nustatyta, jog sutarties šalys „gali numatyti, kad dizainas gali ir nebūti naujas ar originalus, jeigu jis labai nesiskiria nuo žinomo dizaino *ar žinomo dizaino požymių kombinacijų*“⁵.

32. Tačiau šie du veiksniai negali būti lemiami aiškinant Reglamento Nr. 6/2002 6 straipsnį.

33. Pirma, nors šio reglamento 14 konstatuojamojoje dalyje nurodyta „*esama* dizainų *visuma*“, reikia konstatuoti, kad jo straipsniuose tokia sąvoka nevartojama.

34. Dėl to paties reglamento 19 konstatuojamosios dalies pabrėžtina, kad joje tik nustatyta, kad „Komisijos [Bendrijos] dizainas neturėtų būti patvirtintas, jei dizainas nėra naujas ir jei, palyginti su kitais, jis neturi individualių savybių“. Todėl nesuprantu, kodėl pagal šią konstatuojamąją dalį būtų galima manyti, kad nagrinėjamą dizainą galima lyginti su kelių kitų dizainų savybių deriniu.

35. Atvirkščiai, nors ir minimi keli dizainai nurodant, kad dizainas neturėtų būti patvirtintas, jei jis „nėra naujas ir jei, *palyginti su kitais*, jis neturi individualių savybių“⁶, mano nuomone, ši nuoroda reiškia, kad reikia atlikti palyginimą su individualizuotais ir kaip visuma suvokiamais dizainais, o ne su tam tikromis konkrečiomis ar atskiromis tokių nustatytų dizainų savybėmis.

36. Be to, vienintelė TRIPS sutarties 25 straipsnyje įtvirtinta pareiga – numatyti nepriklausomai sukurto pramoninio dizaino, kuris yra naujas arba originalus, apsaugos sistemą. Ši pareiga atsiranda dėl to, kad vartojama veiksmožodžio „numatyti“ būsimąjo laiko forma (prancūzų kalba).

37. Toliau šiame straipsnyje nurodyta „žinomo dizaino požymių kombinacij[a]“, tačiau tokia nuoroda reiškia tik *galimybę*, kurią vertina sutarties šalys⁷.

38. Mano nuomone, nepaisant šių argumentų, pagal Reglamento Nr. 6/2002 6 straipsnio formuluotę bet kokių atveju įpareigojama nustatyti vieną ar kelis ankstesnius dizainus, kuriuos galima palyginti su nagrinėjamu dizainu.

4 — Pažymėta mano.

5 — Pažymėta mano.

6 — Pažymėta mano.

7 — Aptardamas šį straipsnį G. Tritton rašo: „[a]s emphasised above, the first sentence of the Article is mandatory whereas the second and third sentences are optional. <...> The effect of the above is that Member States are permitted a considerable degree of latitude as to requirements for protection of industrial designs“ (G. Tritton „Intellectual Property in Europe“, 3-iasis leidimas, Londonas, Sweet & Maxwell, 2008, p. 5-006).

39. Kad ir kokia būtų kalbinė straipsnio versija, nagrinėjamo dizaino individualios savybės iš tikrųjų turės būti lyginamos su vieninteliu kitu dizainu (pavyzdžiui, pagal tekstą vokiečių kalba⁸), keliais dizainais (pavyzdžiui, pagal tekstą nyderlandų kalba⁹) arba galima dizainų visuma (pagal tekstą ispanų¹⁰, anglų¹¹, prancūzų¹² ir italų¹³ kalbomis).

40. Tačiau man atrodo, kad pagal jokią iš šių kalbinių versijų negalima išskirti vieno ar kelių ankstesnių dizainų tam tikrų konkrečių savybių, siekiant jas palyginti teoriškai, t. y. palyginti tai, ko iš tikrųjų nėra.

41. Kaip nurodžiau aptardamas Reglamento Nr. 6/2002 19 konstatuojamąją dalį, nors, atsižvelgiant į tam tikras minėto reglamento 6 straipsnio kalbines versijas (kurias Komisija laiko „neutraliomis“), galima manyti, kad atliekamas palyginimas su dizainų *visuma*, mano nuomone, ši nuoroda reiškia, kad atliekamas palyginimas su tiksliai nustatytais gaminiais.

42. Manau, kad pagal jokią šio straipsnio nuostatą iš anksto nustatytų dizainų tam tikrų atskirų savybių negalima *a posteriori* sieti, kiek tai susiję su šia byla.

43. Taigi pritariu KMF, Jungtinės Karalystės vyriausybės ir Komisijos aiškinimui, kad, siekiant dizainą laikyti turinčiu individualių savybių, bendras išpūdis, kurį šis dizainas daro informuotam vartotojui, turi skirtis nuo bendro išpūdžio, kurį tokiam vartotojui daro atskirai vertinamas ankstesnis dizainas (arba keli tokie dizainai), o ne kelių dizainų, kurie anksčiau tapo prieinami visuomenei, savybių derinys.

44. Mano nuomone, šis aiškinimas atitinka ir Teisingumo Teismo poziciją, kurios jis laikosi savo praktikoje, susijusioje su individualių dizaino savybių nustatymu.

45. Iš tikrųjų Teisingumo Teismas bent dviejose bylose yra nusprendęs, kad „esant galimybei, [informuotas vartotojas] nagrinėjamus dizainus palygins tiesiogiai“¹⁴.

46. Be abejo, Teisingumo Teismas patikslino, jog negalima atmesti, „kad atitinkamame sektoriuje tokio palyginimo nebus galimybės atlikti arba jis bus neįprastas būtent dėl specifinių faktinių aplinkybių ar nagrinėjamais dizainais vaizduojamų daiktų savybių“¹⁵.

47. Jis taip pat pridūrė, kad negalima manyti, jog Sąjungos teisės aktų leidėjas norėjo nustatyti, kad galimi dizainai turi būti vertinami lyginant tik tiesiogiai, nes šiuo klausimu Reglamente Nr. 6/2002 nėra tikslaus nurodymo¹⁶.

48. Tačiau iš šių sprendimų matyti, kad, nors netiesiogiai galima palyginti remiantis nustatytų dizainų *prisiminimu*, bet koku atveju netiesiogiai negalima palyginti kelių dizainų įvairių savybių derinio.

8 — „Ein Geschmacksmuster hat Eigenart, wenn sich der Gesamteindruck, den es beim informierten Benutzer hervorruft, von dem Gesamteindruck unterscheidet, den ein anderes Geschmacksmuster bei diesem Benutzer hervorruft, das der Öffentlichkeit zugänglich gemacht worden ist, und zwar“. Pažymėta mano.

9 — „[D]e algemene indruk die bij die gebruiker wordt gewekt door *modellen* die voor het publiek beschikbaar zijn gesteld“. Pažymėta mano.

10 — „[L]a impresión general producida por *cualquier otro dibujo o modelo* que haya sido hecho público“. Pažymėta mano.

11 — „[T]he overall impression produced on such a user by *any design* which has been made available to the public“. Pažymėta mano.

12 — „[L]’impression globale qu’il produit sur l’utilisateur averti diffère de celle que produit sur un tel utilisateur *tout dessin ou modèle* qui a été divulgué au public“. Pažymėta mano.

13 — „[I]mpressione generale suscitata in tale utilizzatore da *qualsiasi disegno o modello* che sia stato divulgato al pubblico“. Pažymėta mano.

14 — Sprendimas *PepsiCo / Grupo Promer Mon Graphic* (C-281/10 P, EU:C:2011:679, 55 punktas). Taip pat šiuo klausimu žr. Sprendimą *Neuman ir kt. / José Manuel Baena Grupo* (C-101/11 P ir C-102/11 P, EU:C:2012:641, 54 punktas).

15 — Sprendimas *PepsiCo / Grupo Promer Mon Graphic* (EU:C:2011:679, 55 punktas). Taip pat šiuo klausimu žr. Sprendimą *Neuman ir kt. / José Manuel Baena Grupo* (EU:C:2012:641, 54 punktas).

16 — Sprendimai *PepsiCo / Grupo Promer Mon Graphic* (EU:C:2011:679, 57 punktas) ir *Neuman ir kt. / José Manuel Baena Grupo* (EU:C:2012:641, 56 punktas).

49. Iš tiesų, kaip generalinis advokatas P. Mengozzi paaikškino savo išvados byloje *PepsiCo / Grupo Promer Mon Graphic* 49 punkte, „reglamente <...> [dizainų, dėl kurių kilo ginčas, palyginimo, kurį gali atlikti informuotas vartotojas, būdas] nereglamentuojamas. Taigi iš esmės palyginimas galėtų būti arba netiesioginis, *grindžiamas prisiminimais*, kaip paprastai būna prekių ženklų srityje <...>, arba tiesioginis, kai apžiūrimi vieni šalia kitų padėti gaminiai“¹⁷.

50. Būtent tokios pozicijos laikysis Teisingumo Teismas, manantis, kad, pirma, Europos Sąjungos Bendrasis Teismas nepadarė jokios teisės klaidos vartodamas „formuluotę, kad „šio panašumo informuotas vartotojas nepastebės vertindamas bendrą nagrinėjamų dizainų keliamą išpūdį“, net jeigu vertinant be konteksto ji reikštų, kad Bendrasis Teismas savo motyvuose rėmėsi netiesioginio palyginimo, paremto netiksliu prisiminimu, metodu“¹⁸, ir, antra, „Bendrasis Teismas nepadarė teisės klaidos, kai <...> savo samprotavimus grindė informuoto vartotojo atmintyje išlikusiu netiksliu dviejų siluetų sukkelto išpūdžio prisiminimu“¹⁹.

51. Todėl, kadangi netiesioginis palyginimas reiškia ne kelių dizainų įvairių savybių susiejimą, o fizinių lyginamų savybių nebuvimą, tiesioginis palyginimas *a fortiori* reiškia, kad lyginami du dizainai kaip visuma.

52. Kaip Sprendime *Shenzhen Taiden / VRDT – Bosch Security Systems (Ryšio įranga)*²⁰ teisingai apibendrino Bendrasis Teismas, „[k]adangi Reglamento Nr. 6/2002 6 straipsnio 1 dalyje daroma nuoroda į nagrinėjamų dizainų sukeliamų bendrų išpūdžių skirtumą, Bendrijos dizaino individualių savybių negalima nagrinėti atsižvelgiant į specifinius įvairių ankstesnių dizainų elementus“. Atvirkščiai, „reikia palyginti ginčijamo Bendrijos dizaino sukeliama bendrą išpūdį ir kiekvieno iš ankstesnių dizainų, kuriais teisėtai remiasi prašymą dėl negaliojimo pripažinimo pateikęs asmuo, sukeliama bendrą išpūdį“²¹.

53. Atsižvelgdamas į šiuos argumentus manau, kad Reglamento Nr. 6/2002 6 straipsnis turi būti aiškinamas taip: siekiant dizainą laikyti turinčiu individualių savybių, bendras išpūdis, kurį šis dizainas daro informuotam vartotojui, turi skirtis nuo bendro išpūdžio, kurį tokiam vartotojui daro atskirai vertinamas ankstesnis dizainas arba atskirai vertinami keli tokie dizainai kaip visuma, o ne ankstesnių dizainų įvairių savybių derinys.

B – Dėl antrojo prejudicinio klausimo

54. Antruoju klausimu prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas klausia, ar Bendrijos dizainų teismas neregistruotąjį Bendrijos dizainą būtinai turi laikyti galiojančiu, kaip tai suprantama pagal Reglamento Nr. 6/2002 85 straipsnio 2 dalį, jeigu teisių savininkas tik nurodo dizaino individualias savybes, ar, atvirkščiai, teisių savininkas turi įrodyti, kad dizainas turi individualių savybių pagal šio reglamento 6 straipsnį.

55. KME, Jungtinės Karalystės vyriausybė ir Komisija pritaria pirmajai prielaidai, *Dunnes* – antrajai.

56. Manau, kad, norint naudingai atsakyti prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusiam teismui, reikėtų bendrai išnagrinėti Reglamento Nr. 6/2002 85 straipsnio 2 dalyje įtvirtintos galiojimo prezumpcijos taikymo sritį.

17 — C-281/10 P, EU:C:2011:302. Pažymėta mano.

18 — Sprendimas *PepsiCo / Grupo Promer Mon Graphic* (EU:C:2011:679, 58 punktas).

19 — Sprendimas *Neuman ir kt. / José Manuel Baena Grupo* (EU:C:2012:641, 57 punktas).

20 — T-153/08, EU:T:2010:248, 23 punktas.

21 — Sprendimas *Shenzhen Taiden / VRDT – Bosch Security Systems (Ryšio įranga)* (EU:T:2010:248, 24 punktas).

57. Šio reglamento 85 straipsnis pavadintas „Galiojimo prezumpcija – atsakovo argumentacija atsižvelgiant į bylos esmę“. Jo 2 dalyje nustatyta, kad „[n]agrinėdami ieškinius dėl neregistruotojo Bendrijos dizaino teisių pažeidimo arba dėl teisių pažeidimo grėsmės, Bendrijos dizainų teismai Bendrijos dizainą laiko galiojančiu, jeigu teisių savininkas pateikia 11 straipsnyje pateiktų sąlygų įvykdymo įrodymus ir nurodo jo Bendrijos dizaino individualias savybes“. Joje priduriama, kad atsakovas gali iškelti galiojimo klausimą vykstant teisminiams ginčams arba paduodamas priešpriešinį reikalavimą dėl negaliojimo paskelbimo.

58. Iš šios nuostatos matyti, jog tam, kad dizainas būtų laikomas galiojančiu, jo savininkas turi, pirma, pateikti Reglamento Nr. 6/2002 11 straipsnyje numatytų sąlygų įvykdymo įrodymų, ir, antra, nurodyti savo dizaino individualias savybes.

1. Reglamento Nr. 6/2002 11 straipsnyje nustatytų sąlygų įvykdymo įrodymai

59. Šio reglamento 11 straipsnio 1 dalyje nustatyta: „Šio reglamento 1 skirsnio reikalavimus atitinkantis dizainas saugomas kaip [neregistruotasis] Bendrijos dizainas trejus metus nuo tos datos, kai tas dizainas pirmą kartą tapo prieinamas Bendrijos visuomenei.“

60. Ši prieinamumo sąlyga patikslinta to paties straipsnio 2 dalyje, pagal kurią „<...> dizainas laikomas tapęs prieinamu Bendrijos visuomenei, jeigu jis buvo paskelbtas, eksponuotas, naudotas versle arba kaip kitaip atskleistas, kad apie tai įprastu būdu būtų sužinoję Bendrijoje veikiantys atitinkamos srities specialistai. Tačiau dizainas nelaikomas tapęs prieinamu visuomenei vien dėl to, kad jis buvo atskleistas trečiajam asmeniui žodžiu išreikštomis arba neišreikštomis konfidencialumo sąlygomis.“

61. Taigi tam, kad būtų taikoma Reglamento Nr. 6/2002 85 straipsnio 2 dalyje įtvirtinta galiojimo prezumpcija, nagrinėjamo dizaino savininkas visų pirma turi pateikti įrodymų, kada jo dizainas tapo pirmą kartą prieinamas Europos Sąjungos visuomenei; šis dizainas negali būti tapęs prieinamas anksčiau negu prieš trejus metus (priešingu atveju jis nebus saugomas).

62. *Dunnes* teigimu, kadangi Reglamento Nr. 6/2002 11 straipsnyje daroma nuoroda į šio reglamento 1 skirsnyje išdėstytas sąlygas, nagrinėjamo dizaino savininkas, pateikęs ieškinį dėl teisių pažeidimo arba dėl teisių pažeidimo grėsmės, taip pat turėtų įrodyti, kad tariamai saugomo dizaino savybės yra naujos ir individualios, nes šios sąlygos yra nustatytos to paties reglamento 1 skirsnyje esančiame 4 straipsnyje.

63. Mano nuomone, toks aiškinimas prieštarauja Reglamento Nr. 6/2002 85 straipsnio 2 dalies formuluotei ir teisės aktų leidėjo siekiamam tikslui.

64. Pirma, jeigu neregistruotojo Bendrijos dizaino savininkas turėtų įrodyti ne tik savo dizaino atskleidimo datą, bet ir naujas bei individualias šio dizaino savybes, tuomet kokia būtų Reglamento Nr. 6/2002 85 straipsnio 2 dalies pirmo sakinio pabaigoje nustatytos antrosios sąlygos, pagal kurią dizaino savininkas turi „nurod[yti] jo Bendrijos dizaino individualias savybes“, prasmė?

65. Be to, kaip tinkamai savo rašytinėse pastabose pažymi Komisija, jeigu Teisingumo Teismas pritartų *Dunnes* aiškinimui, neregistruotojo Bendrijos dizaino savininkas turėtų įrodyti ne tik naujas ir individualias šio dizaino savybes, bet ir tai, kad tenkinamos visos Reglamento Nr. 6/2002 1 skirsnyje išdėstytos sąlygos (matomumas, kurio reikalaujama 4 straipsnio 2 dalyje, 8 straipsnyje nustatytas negaliojimas arba 9 straipsnyje numatytas neprieštaravimas viešajai tvarkai ir moralei).

66. Tokia pareiga neabejotinai neatitiktų teisės aktų leidėjo siekiamo tikslo.

67. Kaip nurodyta Reglamento Nr. 6/2002 16 konstatuojamojoje dalyje, „[k]ai kurios <...> šak[os] sukuria daug trumpai rinkoje esančių gaminių dizainų, kai registracijos formalumais neapsunkinta apsauga yra privalumas, o apsaugos laikotarpio trukmė yra ne tokia reikšminga. Kita vertus, yra tokių pramonės šakų, kurioms registracija yra privalumas, nes ji suteikia didesnę teisinę tikrumą, ir kurioms reikia užsitikrinti ilgesnį apsaugos laikotarpį, atsižvelgiant į jų gaminių numatomą buvimą rinkoje.“ Būtent tuo, kad šios dvi situacijos skiriasi, pagal 17 konstatuojamąją dalį pagrindžiamos dvi šiame reglamente numatytos apsaugos formos, „t. y. trumpalaik[ė] neregistruotojo dizaino apsaug[a] ir ilgesn[ė] registruotojo dizaino apsaug[a]“.

68. Todėl manyčiau, kad įrodinėjimo pareigos, kuri netaikoma registruotojo Bendrijos dizaino savininkui ir viršytų nagrinėjamo dizaino identifikavimo poreikį, nustatymas neregistruotojo Bendrijos dizaino savininkui, norinčiam pareikšti ieškinį dėl teisių pažeidimo arba teisių pažeidimų grėsmės, prieštarautų paprastumo ir greitumo tikslui, dėl kurio buvo pradėta taikyti neregistruotojo Bendrijos dizaino apsauga.

69. Tai, kad Reglamento Nr. 6/2002 85 straipsnyje šios dvi savininkų kategorijos traktuojamos skirtingai, iš tiesų galima paaiškinti tik poreikiu nustatyti apsaugos objektą ir dieną, nuo kurios apsauga pradeda taikyti.

70. Tačiau, nors dėl pačių registracijos formalumų šiuos aspektus lengvai galima nustatyti registruotojo dizaino atveju, juos nebūtinai galima nustatyti neregistruotojo dizaino atveju. Ši ypatybė leidžia paaiškinti, kodėl Reglamento Nr. 6/2002 85 straipsnio 1 dalyje (kitaip negu 2 dalyje) nenustatyta jokia sąlyga, taikoma registruotojo Bendrijos dizaino galiojimo prezumpcijai.

71. Antra, tai, kad nagrinėjant ieškinį dėl teisių pažeidimo arba teisių pažeidimo grėsmės neregistruotojo Bendrijos dizaino savininkas būtų įpareigotas įrodyti visas šio dizaino savybes, prieštarautų teisės aktų leidėjo pasirinkimui reglamentuoti klausimą vienu straipsniu, pavadintu „*Galiojimo prezumpcija* – atsakovo argumentacija atsižvelgiant į bylos esmę“²². Toks įrodymo reikalavimas būtų nesuderinamas su pačia prezumpcijos sąvoka.

72. Trečia, dėl šio aiškinimo pagal Reglamento Nr. 6/2002 85 straipsnio 2 dalį atsakovui suteikiama galimybė iškelti galiojimo klausimą vykstant teisiniams ginčams arba paduodant priešpriešinį reikalavimą dėl negaliojimo paskelbimo taip pat prarastų didelę dalį savo prasmės.

73. Iš tiesų, jeigu ieškovui reikėtų įrodyti, kad neregistruotasis dizainas, kurio savininkas jis tvirtina esąs, yra naujas ir turi individualių savybių, jis iš tikrųjų turėtų įrodyti šio dizaino galiojimą. Todėl atsakovas, norėdamas užginčyti neregistruotojo dizaino galiojimą, nebūtinai turėtų paduoti priešpriešinį reikalavimą dėl negaliojimo paskelbimo (arba iškelti galiojimo klausimą vykstant teisiniams ginčams). Prireikus gindamasis jis galėtų tik kritikuoti įrodymus, kuriuos ieškovas pateikė savo ieškiniui pagrįsti.

74. Baigdamas pridursiu, kad doktrinoje, kurioje šis klausimas plačiai neaptariamas, pritariama aiškinimui, kad nagrinėjant ieškinį dėl teisių pažeidimo arba teisių pažeidimo grėsmės neregistruotojo Bendrijos dizaino savininkui tenkanti įrodinėjimo pareiga apima tik jo dizaino atskleidimą²³.

22 — Pažymėta mano.

23 — Visų pirma žr. D. Stone „European Union Design Law – A Practitioners’ Guide“, Oxford University Press, 2012, Nr. 18.18 ir Nr. 18.25; V.M. Saez, „The unregistered Community design“, *European Intellectual Property Review*, 24 tomas, Nr. 12, 2002, p. 585–590, būtent p. 589; J.M. Otero Lastres „Concepto de diseño y requisitos de protección en la nueva ley 20/2003“, leid. *Actas de derecho industrial y derecho de autor*, XXIV tomas, Instituto de derecho industrial (Universidad de Santiago de Compostela), Madridas–Barselona, 2004, p. 54–90, būtent p. 90; M.-L. Llobregat Hurtado „Régimen jurídico de los dibujos y modelos registrados y no registrados en el Reglamento 6/2002 del Consejo, del 12 de diciembre de 2001, sobre dibujos et modelos comunitarios“, leid. *La marca comunitaria, modelos y dibujos comunitarios. Análisis de la implantación el Tribunal de marcas de Alicante, Estudios de Derecho Judicial*, Nr. 68, Madridas, 2005, p. 119–198, būtent p. 172 ir 176.

2. Teisių į neregistruotąjį Bendrijos dizainą savininkas turi nurodyti savo dizaino individualias savybes

75. Reglamento Nr. 6/2002 85 straipsnio 2 dalyje numatytos antrosios sąlygos formuluotė, nustatyta siekiant taikyti neregistruotojo Bendrijos dizaino galiojimo prezumpciją, man atrodo visiškai aiški.

76. Pagal pirmąją sąlygą teisės aktų leidėjas reikalauja, kad „teisių savininkas pateik[tų] 11 straipsnyje pateiktų sąlygų įvykdymo įrodymus“. Pagal antrąją sąlygą jis tik reikalauja, kad teisių savininkas „nurod[ytų] jo Bendrijos dizaino individualias savybes“.

77. Reikalavimas gali būti tik skirtingo lygio (jeigu būtų kitaip, po jungtuko „ir“ nereikėtų vartoti kito veiksmožodžio).

78. Kaip savo rašytinėse pastabose tinkamai aiškina Komisija, ieškovas, nurodydamas savo dizaino individualias savybes, patikslina reikalaujamos apsaugos objektą. Taigi jis nustato palyginimo su ginčijamu dizainu pagrindą ir suteikia galimybę atsakovui prireikus tinkamai suformuluoti galimą priešpriešinį reikalavimą dėl negaliojimo paskelbimo. Šį skirtumą, palyginti su registruotojo Bendrijos dizaino savininku, ir vėl galima paaiškinti tuo, kad nėra registracijos formalumų.

79. Be to, *travaux préparatoires* patvirtinta mintis, kad skirtumas tarp, pirma, būtinybės pateikti atskleidimo įrodymų ir, antra, paprasto neregistruotojo Bendrijos dizaino individualių savybių nurodymo nėra atsitiktinis.

80. Iš tiesų, nors iš dalies pakeisto Komisijos pasiūlymo dėl Tarybos reglamento (EB) dėl Bendrijos dizaino 89 straipsnyje buvo numatyta, kad, siekiant taikyti galiojimo prezumpciją, „Bendrijos dizaino savininkas *pagrindžia* reikalavimą pripažinti savo Bendrijos dizaino individualias savybes“²⁴, Europos Parlamentas pasiūlė, kad savininkas „*labai išsamiai apibūdintų* individualias savo dizaino savybes“²⁵.

81. Nors Komisija kai kuriose savo naujo iš dalies pakeisto pasiūlymo dėl Tarybos reglamento dėl Bendrijos dizaino²⁶ kalbinėse versijose ir pateikė šią formuluotę, galiausiai priimtame tekste paminėtas tik paprastas dizaino individualių savybių „nurodymas“.

82. Dėl šių priežasčių manau, kad neregistruotojo Bendrijos dizaino savininkui keliamas reikalavimas įrodyti savo dizaino individualias savybes prieštarautų teisės aktų leidėjo valios pokyčiams, apie kuriuos galima daryti išvadą iš *travaux préparatoires* ir teksto pakeitimų, padarytų vykstant teisėkūros procesui.

83. Todėl manau, kad Bendrijos dizaino teismas neregistruotąjį Bendrijos dizainą būtinai turi laikyti galiojančiu pagal Reglamento Nr. 6/2002 85 straipsnio 2 dalį, jeigu teisių savininkas, pirma, įrodo, kada jo dizainas pirmą kartą tapo prieinamas visuomenei, ir, antra, nurodo savo dizaino savybes, dėl kurių šis dizainas yra individualus²⁷.

24 — COM(1999) 310 galutinis (OL C 248 E, 2000, p. 3). Pažymėta mano.

25 — Parlamento 18 pakeitimas (OL C 67, 2001, p. 340). Tekstas pažymėtas originale.

26 — Šiuo klausimu žr. versiją prancūzų kalba (OL C 62 E, 2001, p. 173).

27 — Šiuo klausimu žr. minėtą D. Stone veikalą, Nr. 18.23 ir Nr. 18.25.

V – Išvada

84. Atsižvelgdamas į visa tai, kas išdėstyta, siūlau Teisingumo Teismui į *Supreme Court* pateiktus prejudicinius klausimus atsakyti taip:

1. 2001 m. gruodžio 12 d. Tarybos reglamento (EB) Nr. 6/2002 dėl Bendrijos dizaino 6 straipsnis turi būti aiškinamas taip, kad, siekiant dizainą laikyti turinčiu individualių savybių, bendras išpūdis, kurį šis dizainas daro informuotam vartotojui, turi skirtis nuo bendro išpūdžio, kurį tokiam vartotojui daro atskirai vertinamas ankstesnis dizainas arba atskirai vertinami keli tokie dizainai kaip visuma, o ne ankstesnių dizainų įvairių savybių derinys.
2. Kad Bendrijos dizaino teismas neregistruotąjį Bendrijos dizainą laikytų galiojančiu pagal Reglamento Nr. 6/2002 85 straipsnio 2 dalį, dizaino savininkas turi tik, pirma, įrodyti, kada jo dizainas pirmą kartą tapo prieinamas visuomenei, ir, antra, nurodyti savo dizaino savybę (-es), dėl kurios (-ių) šis dizainas yra individualus.